

Inleiding

Voor u ligt de Programmabegroting 2027. Deze begroting vormt de financiële vertaling van de koers die voortvloeit uit het coalitieakkoord, de perspectiefnota, alsmede de financiële effecten die voortvloeien uit de meicirculaire. Per programma wordt inzicht gegeven in de maatschappelijke opgaven, de beoogde resultaten en de middelen die beschikbaar worden gesteld om deze te realiseren. Daarmee biedt deze programmabegroting een belangrijke basis voor uw kaderstellende en controlerende rol als raad.

Met het vaststellen van deze programmabegroting bepaalt de raad welke middelen beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering van de ambities uit het coalitieakkoord en de perspectiefnota. De begroting maakt inzichtelijk welke resultaten worden nagestreefd en biedt daarmee de basis om gedurende het jaar de voortgang te volgen en het college te controleren op de bereikte resultaten en de inzet van middelen.

Deze begroting laat zien dat Zoetermeer, ondanks de uitdagingen die er zijn, voortvarend blijft bouwen aan de opgaven van vandaag en de kansen van morgen. Met realisme waar het moet en ambitie waar het kan, wordt stevig gewerkt aan de verdere uitvoering van de opgaven voor de stad. Kansen worden actief aangegrepen, ontwikkelingen in gang gezet en elke dag worden zichtbare stappen gezet voor de stad en haar inwoners.

Deze begroting is opgesteld in een periode waarin het nieuwe college werkt aan het College Uitvoeringsprogramma (CUP). Hierin worden de ambities uit het coalitieakkoord nader uitgewerkt in doelen, prioriteiten en een realistische fasering van de uitvoering.

De raad wordt meegenomen in deze verdere uitwerking en in de vertaling daarvan naar concrete plannen, beleidsmaatregelen, resultaten en financiële consequenties. Op deze manier werken raad en college gezamenlijk verder aan de realisatie van de ambities en opgaven waarvoor Zoetermeer staat.

Financieel perspectief op hoofdlijn

Het financieel perspectief ziet er als volgt uit:

Bedragen * € 1.000

Financieel perspectief op hoofdlijn					
Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Programmabegroting 2026-2029	420	-6.667	-19.107	-22.535	-22.769
Raadsbesluiten tot en met april 2026	-643	-346	-588	-641	-119
Mutaties Eerste Tussenbericht	7.840	1.172	-593	-437	647
Aangeleverde begrotingswijziging nog niet vastgesteld	-1.353	-4.105	758	2.304	2.309
Perspectiefnota 2027-2030	6.265	-9.946	-19.529	-21.308	-19.932
Aanpassingen meicirculaire	1.629	5.550	7.850	7.050	7.350
Aanvullende raadsbesluiten mei tot en met juli 2026	0	-61	-90	-90	-90
Coalitieakkoord	-5.000	-6.461	-6.538	-6.553	-6.753
Coalitieakkoord, dekking Fonds Zoetermeer 2040		1.378	1.430	757	632
Coalitieakkoord, dekking via meicirculaire geraamd		pm	pm	pm	pm
Coalitieakkoord, intensivering beleid	-5.000	-2.500	2.500	2.500	2.500
Coalitieakkoord, dekking uit surplus		10.000			
Mutaties TB2 (met doorwerking)	-2.435	165	2.001	831	-288
Begrotingssaldo 2027-2030	-4.541	-1.875	-12.376	-16.813	-16.581
waarvan incidenteel		-6.328	-3.908	-1.260	-2.716
waarvan structureel		4.453	-8.468	-15.553	-13.865

De tabel toont in 2027 een negatief begrotingssaldo van € 1,875 mln. (zie regel Begrotingssaldo 2027-2030). Dankzij de inzet van € 10 mln. uit de algemene reserve is het structurele saldo voor 2027 € 4,453 mln. positief. Hiermee kunnen we een structureel sluitende begroting presenteren. De moties die door de raad bij het Perspectiefdebat zijn aangenomen, zijn in deze begroting verwerkt. Tenslotte zijn ook de meerjarig financiële consequenties van het Tweede Tussenbericht verwerkt.

De provincie beoordeelt de begroting op structureel en reëel evenwicht. Omdat het structurele saldo voor 2027 nog positief is, blijft Zoetermeer onder repressief toezicht. Toch is het van belang om alert te zijn op de oplopende tekorten in de meerjarenraming en de noodzaak om tijdig aanvullende maatregelen te treffen waarbij keuzes gemaakt moeten worden die bijdragen aan de robuustheid van onze stad en organisatie.

We kiezen ervoor om zorgvuldig met de gemeentelijke financiën om te gaan. Zoetermeer beschikt over een duurzaam gezonde financiële positie, waarbij structurele lasten structureel worden gedekt, voldoende financiële weerbaarheid aanwezig is en de gemeente in staat blijft om maatschappelijke en ruimtelijke opgaven te realiseren (investeringskracht). Financiële keuzes worden zoveel mogelijk gemaakt zonder de lasten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners onnodig te verhogen. De opbrengst van de OZB wordt uitsluitend aangepast voor inflatie. Een financieel gezonde gemeente is geen doel op zich, maar een voorwaarde om maatschappelijke ambities waar te maken. Zoetermeer beschikt over een structureel sluitende meerjarenbegroting, waardoor de gemeente een betrouwbare overheid blijft die haar voorzieningen, dienstverlening en investeringen ook op langere termijn kan blijven realiseren.

De financiële toekomst van de gemeente blijft onzeker, met name door de confrontatie met grote uitdagingen door de huidige aanpak van het rijk. De gemeente heeft steeds meer taken en verantwoordelijkheden gekregen, terwijl de financiële middelen niet in dezelfde mate zijn meegegroeid. Daarnaast blijven de tekorten in de jeugdzorg toenemen.

Ondanks inspanningen en tijdelijke financiële oplossingen, voelen we de negatieve effecten van het 'ravijnjaar' en de herijking van het gemeentefonds. Er wordt al enige jaren gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het surplus in de algemene reserve in te zetten als aanvullend dekkingsplan. Zonder deze uitzonderlijke dekking was al een paar jaar geen sprake meer van een structureel en reëel begrotingsevenwicht. Kortom, we teren in op ons spaarpotje en het begrotingstekort is technisch gedempt door reserves in te zetten. De structurele spanning tussen taken en middelen blijft.

In 2027 wordt gewerkt aan maatregelen om ook op langere termijn een structureel sluitende begroting te behouden. Samen met de raad wordt een zorgvuldig afwegingsproces doorlopen, waarbij verschillende scenario's worden uitgewerkt om inzicht te bieden in de mogelijke keuzes en gevolgen. De raad wordt gedurende dit proces actief betrokken, zodat afwegingen en keuzes in gezamenlijkheid kunnen worden voorbereid. In het najaar van 2026 ontvangt de raad een procesvoorstel voor het vervolgtraject en de besluitvorming. Op basis van de uitgewerkte scenario's wordt in 2027 een samenhangend pakket aan maatregelen uitgewerkt dat moet bijdragen aan een structureel sluitende begroting, ook voor de jaren daarna.